

Avdelning Samhällsanalys,
Koncernstab Regional utveckling
2026-02-04, VGR Analys 2026: 2

Hur bör resultaten i *Regionala trender och prognoser 2025* tolkas?

Inledning

Syftet med detta underlag är att ge en nyanserad bild av såväl nuvarande som framtida efterfrågan på arbetskraft i Västra Götaland, med särskilt fokus på hur SCB:s [Regionala trender och prognoser 2025](#) bör tolkas. Det finns olika underlag som kan användas för att skatta efterfrågan på arbetskraft i Västra Götaland och dessa underlag skiljer sig åt (detta faktum vidareutvecklas nedan.) Mot bakgrund av differenserna i underlagen, sett till såväl metodologisk utgångspunkt som resultat, avslutas därför detta underlag med ett antal rekommendationer kring hur resultaten i *Regionala trender och prognoser* bör användas i det löpande arbetet.

Efterfrågan på arbetskraft

Den samlade efterfrågan på arbetskraft styrs i huvudsak av efterfrågan på varor och tjänster, vilket i sin tur påverkas av bl.a. konjunkturläget i Sverige och omvärlden. Därtill är teknologiska skiften av betydelse för efterfrågetrycket på arbetsmarknaden, då ny teknik kan minska efterfrågan på vissa kompetenser samtidigt den kan medföra efterfrågan på nya former av kompetens. Ett talande exempel på detta är utfasningen av sekreteraryrket, som följde av implementeringen av ny informations- och kommunikationsteknik under framförallt 1990-talet. Införandet av den nya tekniken medförde

samtidigt en kraftigt ökad efterfrågan på kompetenser inom data, IT och telefoni.¹

I skrivande stund råder en utbredd arbetskraftsbrist trots att konjunkturläget är dämpat, vilket förklaras av faktorer som den demografiska situationen och den mismatchning som råder mellan arbetsgivarnas efterfrågan på arbetskraft och de arbetslösas kompetens (humankapital.). Även det tekniskifte som följer i kölvattnet av den pågående strukturomvandlingen med ökad grad av automatisering, digitalisering, elektrifiering samt grön omställning har inverkan på arbetskraftsbristen, då det i delar saknas personer med den kompetens som efterfrågas för att till fullo genomföra pågående omställning. Arbetskraftsbristen har visserligen dämpats marginellt de senaste åren, då lågkonjunkturen har påverkat efterfrågan på vissa kompetenser i svensk ekonomi. Det är dock rimligt att anta att efterfrågetrycket successivt kommer öka till följd av ett förbättrat konjunkturläge vilket i sin tur innebär att bristen på arbetskraft förvärras på längre sikt.

Lediga jobb och rekryteringsbehov samt yrkesbarometern

Det är svårt att skatta efterfrågan på arbetskraft, eller arbetskraftsbrist per yrke och län, då mikrodata i stort sett saknas på arbetsmarknadens efterfrågesida. Ett undantag är det sedan 2025 publicerade [Lediga jobb och rekryteringsbehov \(LOR\)](#) som sammanställas av SCB på basis av enkäter och intervjuer riktat till mer än 23 000 arbetsställen. Det finns vissa begränsningar i statistiken, som bl.a. det faktum att endast delar av materialet redovisas på länsnivå, men den ger trots detta en fingervisning om vilka bristyrkena är. De största bristyrkena anges nedan, dock ej i numerärer, men de ger trots detta en fingervisning om inom vilka yrken efterfrågetrycket är högt samtidigt som det är svårt att frambringa tillräckligt många potentiella arbetstagare med rätt kompetens.

De tio största bristyrkena år 2025 var i fallande ordning;

1. *IT-arkitekt/systemutvecklare*
2. *Undersköterska*
3. *Grundskollärare/förskollärare*
4. *Ingenjör och tekniker*
5. *Försäkringsrådgivare/säljare*
6. *Byggnadsarbetare*
7. *Sjuksköterska/inkl. Specialister*
8. *Fordonsmekaniker*
9. *Civilingenjör*

¹¹ Björklund, A. et al (2014), *Arbetsmarknaden*.

10. Kockar/kallskänkor.

Som synes rör det sig om dels brist på såväl gymnasialt som eftergymnasialt utbildade, dels brist på kompetenser som omfattar en rad olika yrkesinriktningar. Denna bild verifieras av Arbetsförmedlingen som publicerar [Yrkesbarometern](#). Liksom i LOR saknar Yrkesbarometern en skattning av brist i rena tal för enskilda län, däremot anges huruvida det råder *brist*, *balans* eller *överskott* per yrke och län. (I vissa fall anges dessutom *paradox*, vilket innebär att det råder brist på arbetskraft inom ett yrke samtidigt som det finns personer med för aktuellt yrke adekvat utbildning inskrivna som arbetssökande.) Den bild av arbetsmarknadsläget som redovisas i Yrkesbarometern stämmer i betydande delar överens med ovan nämnda LOR. Det vill säga att det råder brist på arbetskraft i svensk ekonomi som är såväl sektor- som branschöverskridande och som omfattar flera olika utbildningsnivåer. Med detta sagt är det värt att framhålla att Arbetsförmedlingens barometer och SCB:s LOR inte är samstämmiga i alla delar och att de därtill skiljer sig åt vad redovisningsform beträffar.

Regionala trender och prognoser

I december 2025 publicerade SCB en utbildnings- och arbetsmarknadsprognos för Västra Götaland (*Regionala trender och prognoser 2025*) som bidrar med ytterligare en pusselbit i kartläggningen av efterfrågan på arbetskraft. Aktuell prognos påvisar primärt en brist på gymnasialt utbildade fram till år 2040. Till skillnad från LOR och Yrkesbarometern, som utgår från efterfrågan på specifika yrken i nuläget, utgår *Regionala trender och prognoser* primärt från utbildningsgrupper och den framtida tillgången skattas utifrån historiska trender och mönster samt faktorer som åldersstruktur och pensionsavgångar, inflöde av arbetskraft och flyttningar. (Vad demografiska aspekter och flyttningar beträffar är osäkerheten stor inför framtiden, vilket påverkar prognosresultaten.)

Efterfrågan i sin tur utgår från en regional näringsgrensframskrivning som producerats i prognosverktyget [RAPS](#) samt en utbildningsväxling. Noterbart är att prognosen ej tar hänsyn till faktorer som planerade större företagsetableringar, samt effekter av teknikskiften och grön omställning. Balansen mellan den beräknade tillgången och efterfrågan 2040 används sedan för att ange huruvida det råder brist, balans eller överskott på vissa kompetenser. Eftersom det inte har tagits hänsyn till eventuell brist i nuläget, undantaget ett fåtal utbildningsinriktningar², blir skattningen av framtida

² För cirka tio utbildningsinriktningar, de flesta inom vårdsektorn men även gymnasieutbildningen EI, data- och kommunikationsteknik, automation har det gjorts en bedömning av att det råder en brist i nuläget vilket påverkar bedömningen av balansen till 2040.

efterfrågan underskattad, vilket gör att bristen på framförallt eftergymnasialt utbildade underskattas i flera fall. Detta vidareutvecklas i kapitlet nedan där området Data/IT används för att illustrera varför *Regionala trender och prognoser* bör användas med viss försiktighet.

Efterfrågeskattning – Ett problem

Som nämns ovan föreligger alltså vissa problem i grundskattning av efterfrågan på vissa kompetenser vad *Regionala trender och prognoser* beträffar. Medan LOR och Yrkeskompassen påvisar en brist vid ett enskilt ögonblick (då statistiken samlades in) görs i *Regionala trender och prognoser* ingen uppskattning av huruvida det rådde brist vid prognosperiodens början. (Vissa vårstyrken undantaget då enkäter som tillställt landets regioner använts för att göra en kvalitativ skattning av arbetskraftsbrist, trots att bristen inte visar sig i SCB:s statistiska underlag.) Konsekvensen av detta blir att efterfrågan på specifika utbildningsgrupper underskattas och därmed anges balans eller överskott under prognosperioden, trots att ett rimligt antagande hade varit att det råder brist under hela prognosperioden.

Att det föreligger betydande skillnader mellan de ovan nämnda underlagen som kan användas för en skattning av efterfrågan på arbetskraft blir uppenbart om vi exempelvis ser till området data och IT. Vad LOR beträffar är Data/IT det område där bristen år 2025 var som allra störst (se ovan.) Om vi istället ser till Yrkesbarometern som är mer detaljerad inom Data/IT ser det ut enligt följande;

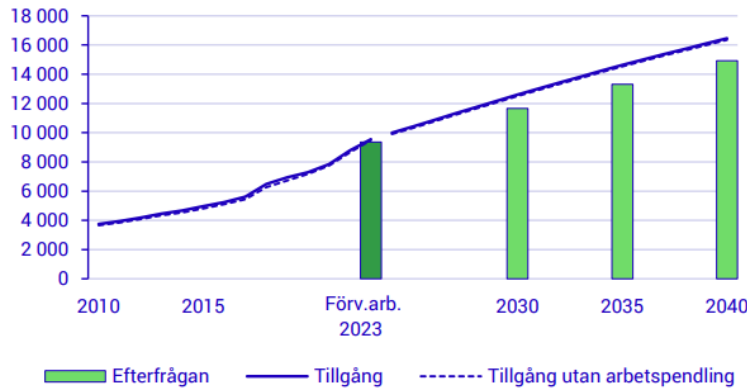
Yrke	Rekryteringssituation
Drifttekniker inom IT	överskott
IT-strateger	Uppgift saknas
IT-säkerhetsspecialister	brist
Mjukvaru- och systemutvecklare	brist
Nätverks- och systemtekniker	Uppgift saknas
Supporttekniker inom IT	balans
Systemadministratörer	överskott
Systemanalytiker och IT-arkitekter	balans
Systemförvaltare	balans

Yrkesbarometern ger följaktligen en diversifierad bild med allt från balans till brist och överskott i nuläget. Om detta ställs i relation till *Regionala trender och prognoser* och den framskrivning som där görs vad gäller efterfrågan på

eftergymnasial [datautbildning](#) (tre år eller längre), blir bilden något förvirrande (se diagram nedan.).

Tillgång och efterfrågan på arbetskraft i länet fram till år 2040, 16–74 år

Framskrivning från år 2024



Som synes påvisas ingen brist vid prognosperiodens början vilket sannolikt medför att balansen mellan utbud och efterfrågan felskattas i *Regionala Trender och prognoser*. Det är nu värt att nämna att utgångspunkten skiljer sig åt i de olika underlagen då LOR och Yrkesbarometern utgår från yrken, medan i *Regionala trender och prognoser* utgår från utbildningsgrupper. Med detta sagt finns det dock anledning att se till samtliga underlag när en uppskattning av nuvarande och framtida efterfrågan på vissa kompetenser ska uppskattas.

Rekommendationer vid användning av prognosen

- Behandla prognosresultaten med försiktighet då det är svårt att sja om framtidens arbetsmarknadsläge. En prognos är inte en återspeglning av en realitet, utan snarare en konstruktion av en potentiell framtid som baseras på den historiska utvecklingen.
- Jämför prognosresultaten med andra underlag från bl.a. Arbetsförmedlingen (Yrkeskompassen) och SCB (LOR) vad gäller efterfrågan på arbetskraft, vilket ger möjlighet att frambringa en mer nyanserad bild av efterfrågan på specifika kompetenser.
- En sammanvägning av resultat från *Regionala trender och prognoser*, Yrkeskompassen och LOR ger vid handen att det råder brist på såväl gymnasialt som eftergymnasialt utbildade (inte enbart inom vårdirken utan ett flertal grupper eftergymnasialt utbildade.)
- Avseende utbildningsgruppen *Högskoleförberedande utbildning* är det svårt att göra några generella tolkningar av resultatet (*Visst överskott*

år 2040 enligt prognosen). Det är betydande differenser inom gruppen som läser högskoleförberedande utbildning och valet av eftergymnasial utbildning varierar påtagligt.